

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám.

Ha a lap szállítás részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPLAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Beájer Lajos.

Nagybecskerek, 1908.

XXXVII. évfolyam 100. szám.

Előfizetési árak:
Egész évre ——— 24 kor.
Félévre ——— 12 .
Negyedévre ——— 6 .
Egy hónap ——— 2 .
— Egyes szám ára 3 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünneppnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Csütörtök, április 30.

A vármegye közállapotai.

Az alispán jelentése a tavaszi közgyűléshez.

Nagybecskerek, április 30.

II.

Hatóságaink eleinte arra törekedtek, hogy a kivándorlókat Fiume-felé irányítsuk, mert ez időben csak a Cunard Line hajói biztosítottak nekik némi kényelmet és emberies elbánást, míg a brémai hajósvállalatok az ügynökök által arra terelt kivándorlókat nem részesítették kifogástalan bánásmódban.

Amint azonban később a két hajóársaság között kifejlődött verseny megszüntette a brémai irány hátrányait, nem avatkoztak többé bele, hogy mely kikötőből induljanak.

Ezentul az volt a főgond, hogy a kivándorló, ha célját érte, ha bizonyos pénztől szerzett, visszatérjen. Ha már megért benne az az elhatározás, hogy kivándorol, legalább arra törekedünk, ne keserűséggel hagyja el hazáját. A kivándorlót nem tekintettük bűnösnek, hanem gyámoltottuk őt, amennyire lehetett.

A községi jegyzők arra törekedtek, hogy a kivándorlók összes vagyonukat ne adják el itthon, hogy maradjon valami anyagi kötelek is, ami a kivándorlót honához fűze; ügyes-bajos dolgaiban a jegyzők készségesen és gondosan eljárnak, levélbeli megkeresésekre idehaza adásvételeket közvetítenek és velük az érintkezést fenntartani törekcsenek. Általában igyekeznek az Amerikában levőkkel összeköttetésben maradni és talán részben ennek is tulajdonítható, hogy többen még fegyvergyakorlatra is hazajönnek és a hadkötelesek tartózkodási hely változtatás esetén az amerikai konzulátusoknál katonakönyvcskéjükkel ép úgy jelentkeznek, mint itthon az előjárásnál tették.

A visszavándorlás a múlt év végén nálunk is nagyobb mérvet öltött.

Visszavándorlóink csendben, minden feltűnés nélkül érkeznek meg és legtöbben pénzt is hoznak magukkal. Az összeg, amelyet az 1907. évben hazatért 2403 ember magával hozott, körülbelül 1 millió koronára tehető.

Visszatérésük okául legnagyobb részt az Amerikában uralkodó gazdasági válságot adják elő, de biznak benne, hogy ennek nem sokára vége lesz, amidőn ismét vissza fognak menni. Arra nézve, hogy az amerikai viszonyokkal miként voltak megelégedve, igen különbözően nyilatkoztak; általában azt mondják, hogy nem volt rossz dolguk, de az a benyomásunk, hogy a magyarok, szerbek és románok közül többen fognak itthon maradni, mint a németek közül.

Idehaza előbbi rendes foglalkozásukat üzik, amennyiben munkát kapnak, dolgoznak is, de mivel a mezei munka télen szünetelt, leginkább amerikai keresményükből éltek. Segélyt még senki közülök nem kért.

Ami a kivándorlás orvoslását illeti, arra nézve a következőket mondja az alispán:

Hogy mily törvényhozási, vagy egyéb általános intézkedéseket kellene tenni a kivándorlás megszüntetésére, nem érzem magamat hivatva javaslatot tenni, de azt

hiszem, hogy addig is, míg elérjük gazdasági életünk oly mérvű fejlettségét, amidőn munkásaink itthon is megfelelő keresetet találhatnak, munkaházak építése, munkásjelölti intézmények létesítése, a munkás-közvetítés tökélesítése és a helyes telepítés bizonyára hozzájárulnak a kivándorlás csökkentéséhez.

Mi Torontálban 1000 munkaháznak építését vettük tervbe, azonkívül sürgősen kértük a földművelésügyi miniszteriumnál a III., IV. és V. dunai öblözeteknek az ármentesítését. Ha ez a 75 ezer holdnyi árter, amely ma legnagyobb részt csak rossz legelő, vagy sárt terem, ármentesítenék, a kivándorlás nálunk lényegesen megcsökkenne, mert eltekintve attól, hogy az ármentesítési munkálatok több ezer embert 2—3 évre jó keresethez juttatnának, ezen a területen, ott a Duna mentén, Zimonyval és Belgráddal szemben, oly intenzív gazdasági termelést lehetne létesíteni, mely eltekintve annak nagy nemzetgazdasági és a nemzeti politikára nézve is fontos jelentőségétől, azáltal is nagy haszonnal járna, hogy ott 5—6 ezer embert lehetne állandóan foglalkoztatni és jóléthez juttatni.

Ezekben röviden előadván a torontáli kivándorlás történetét, nem hallgathatom el tapasztalataim alapján megalkotott véleményemet sem.

Azt hiszem, hogy a ki- és visszavándorlás még néhány évig eltart; azt megakadályozni nem szabad, de nem is lehet, előmozdítani pedig nem indokolt, hanem szabályozni kell. Addig fog a kivándorlás tartani, amíg a hazai és az amerikai munkabérek között oly nagy különbség lesz és megszűnik magától, ha a munkásainkat és kereslet a világpiacon kiegyenlítés nyer.

Amíg ez a kiegyenlítési folyamat tart, bizonyára szenvedünk alatta társadalmilag és gazdaságilag is, de azért általában véve a kivándorlást károsnak nem tartom, sőt azt hiszem, hogy a jövőben hasznunkra válik.

Munkásaink vándorlásaik közben hasznos ismereteket és tapasztalatokat szereznek; megtanulják a munkát értékesíteni, megismerik a szorgalom és igyekezet előnyét és gyümölcsseit; az életnek mindnehezebbé való küzdelmeihez hozzá edződnek.

Az erősek, a tehecsesebbek és szorgalmasabbaknak alkalom nyílik az érvényesülésre és vagyonszerzésre, a gyöngébbek pedig megnyugszanak, mert meggyőződést szereznek róla, hogy erőiket és képességüket meghaladó igényeket nem támaszthatnak. A ki- és visszavándorlás tehát a társadalom jövő alakulására csak jótékony hatással lehet.

Szól tovább a jelentés a vármegye állategészségéről s konstatálja, hogy legnagyobb mérvben a lépfene, veszettség, sertésvész és takonykór uralgott; különösen érzékeny veszteséget okozott a lépfene, mely legtöbb esetben árvizes területeken vagy mocsáros területeken lépett föl.

Veszetség tulnyomólag az ebek között lépett föl, de szórványosan a kutyaharapás után a szarvasmarhák között is mutatkozott; hogy ezen betegség még mindig ily nagy számmal szerepel, oka, hogy a

közönség az ebzárlatokat nem tartja be pontosan, hogy a tulajdonosok a kutyákat csak tartják, de nem gondozzák, hogy a betegség fertőző voltában nem hisz.

A vármegyei ügyeket illetőleg az elmúlt időszakra nézve a következőket jelenthetem:

1. 1907. évi szeptember hó 1-től folyó évi április hóig terjedő időszak alatt a törvényhatósági uthalózatban változás nem történt, a törvényhatósági uthalózatnak a törzskönyvi adatok alapján megállapított pontos hossza 646 467 klm. 2. A törvényhatósági uthalózat kiépített és rendszeresen fentartott szakaszainak hossza 427 486 klm., a kiépítetlen szakaszok 218 981 klm. 3. A hengerelt utszakaszok kifogástalan, a kavicsoltak jó, a kiépítetlenek pedig minden időben járható állapotban voltak. Fölhasználtatott összesen 9158 köbméter kavics. A beruházási hitel terhére történő építkezéseken kívül kiépített a nagybecskerek—títeli ut végső szakasza is.

Az uttfentartási munkálatokkal egyidejűleg eszközöltettek az uttesttartozékok helyreállítási munkálatai is. Ezek közül felemlítendő: a) A szentjánosi Terézia-híd javítási; b) a csávosi Temes-híd megerősítési munkálatai; c) az orlovát—tomaseváci törvényhatósági uton levő 2. és 3. számú fabid helyreállítási munkálatai. Ezekon kívül kerékvetők állítottak a nagybecskerek—perjamosi törvényhatósági ut 88—89'66 klm., valamint a nagykikinda—adai törvényhatósági ut 17'22—18.22 és 18'7—18'908 klm. szakaszán.

A beruházási hitel terhére az előemlített időszak alatt kiépítették a következő utszakaszok: a) a billéd—csenei törvényhatósági ut 9—16 klm. szakasza cirka 98.000 korona költséggel; b) a valkány—zentai törvényhatósági ut 5'5—9'5 klm. szakasza cirka 60.000 korona költséggel és c) a módos—dettai törvényhatósági ut 56—60 klm. szakasza cirka 56.000 korona költséggel.

Folyamatban van az écska—orlovát—módosi törvényhatósági ut 43—48 klm., a nagybecskerek—nagykikinda—perjamosi törvényhatósági ut 74—77'695 klm. és a basahid—törökbecsei törvényhatósági ut 0—7 klm szakaszának kiépítése, mely szakaszokra a könyag már ki van fuvarozva és az alapkövezés a legközelebb megkezdődik. A nagybecskerek—nagykikinda—perjamosi törvényhatósági ut 29—36 klm. és a nagykikinda—nagykikinda—miskolci törvényhatósági ut 10 889—17'017 klm. szakaszára a közállítás most van folyamatban.

A szóban forgó időszak alatt inségmunkálatok nem eszközöltettek.

Végül a vármegyei tisztikarban és a segéd- és kezelőszemélyzetben történt változásokat adja elő a jelentés s konstatálja, hogy a vármegyei pótdadók egészben 5'5%-ot tesznek ki.

Ebből 2'5% a 2 és 1/2 milliós kölcsönalap javára, 1% a rendelkezési alap javára, 1/2% a megyei kórházalap javára, 1/2% a tisztai nyugdíjalap javára, 1/2% a házipénztárt segélyző-alap javára, 1/4% a közigazdasági alap javára s végül 1/4% a kulturális alap javára van az 1908-ik évben kivétel.

A vármegye tavaszi közgyűlése.

Nagyescerek, április 30.

Torontá vármegye törvényhatósága, mint már megirtuk, május hó 7-én tartja ez idei tavaszi rendes közgyűlését. A közgyűlés tárgysorozatának nevezetesebb pontjai a következők:

Törvényhatóság háztartási alapjának 1907. évi zárszámadása.

Szabályrendelet a tüdővész elleni védekezésről.

Nagyescerek város határozata az Engel Ferenc és Messinger Karolin-féle konviktusok faszegélye tárgyában.

Nagyescerek város határozata a város részére szükséges tűzifa beszerzése tárgyában.

Ugyanannak határozata az V. állami ovoda óvónőjének lakbéré tárgyában.

Nagykikinda város határozata a nagykikinda-aradi h. é. vasút építési költségeihez való hozzájárulás céljából felveendő 80.000 korona kölcsön tárgyában.

Perjámos község határozata a nagykikinda-aradi h. é. vasút építési költségeire megszavazott 65.000 korona megszerzése tárgyában.

Sztarcsova község képviselőtestületének határozata pancsova-kubini vasút létesítése tárgyában.

Nagyescerek város kérelme az ebádó lezállítása iránt.

Ugyanannak határozata a harmadosztályú kereseti adó kivétési bizottságba kiküldendő bizalmiférjak ügyében.

Torontá vármegyei közművelődési egyesület kérelme törvényhatósági segély iránt.

Az adófelszámolási bizottság megalakulása az 1908-1910. évekre.

A nyugdíj-alapoknak országos szervezetté való átalakítása.

Szabályrendelet a megyei pótdadó kivetése s behajtásáról.

A zsombolyai iparkiallítás segélyezése.

Offszanica község helységnevének megváltoztatása.

A vármegye alispánjának jelentése a törvényhatóság állapotáról.

Az anyakönyvi kivonati és a családi értesítők kiállítás és záradékolási díjainak bevételezése, kezelése és elszámolásáról alkotandó szabályrendelet.

A nagyescerek közpórház 1909. évi költségvetése.

A nagykikindai kórház kibővítése.

Nagyescerek város határozata az állami anyakönyvi hivatal kivonati díjának kezelése tárgyában.

Torontá vármegye tűzoltó-szövetségének címerhasználat iránti kérvénye.

Torontá vármegye tűzoltó-szövetségének segély iránti kérvénye.

A nagyescerek filharmóniai-egyesület kérvénye segély iránt.

Különböző vármegyei alapok ügye.

És az ember mindig megértette és mindig hatott az örök emberire az örök természet. Örök emberi pedig, hogy mikor fenséges derűben ragyog a nagy mindenség s mikor a magasból leáradó langy-melegtől zsongani kezd a föld titkos gerjedelme, mikor titkos nedvek rügybe szökkennek az ágacsokban kerengő energiát, mikor tisztán ragyog a szemünk és pirul az orcánk, akkor örülünk a létnek s valamiképpen — különféleképpen olyat igyekszünk tenni, hogy szívünk háláját lássa benne az a sejtelmes istenség, vagy akárminek nevezzük ezt a földöntúli erőt...

És holnap ránk köszönt május elseje, a szerelemnek, a szines virágok ezreinek, a derült tavaszi kék égnek, lágy fuvallatu csendes éjszákak legszebb hónapjának első napja.

A májusi napnak harmatos reggelén kirándulók serege indul utnak, ki a szabadba, a virágok közé. Május elseje a kirándulások napja; előtte való este a tradíciós turisták erősen tippelnek: lesz-e reggelre eső vagy szép idő? ... És hajnalban muzikaszó járja be az utcákat és májusfák emelkednek az ég felé.

Van azonban a május elsejének egy rossz oldala is és sok helyen kevésbé poétikus járulékok fűződnek május kezdetéhez. Mert ez a hónap hurcolkodást is jelent. Az pedig már közismert axióma, hogy a hurcolkodás fölér házégéssel. Butorazálító kocsik, esőörmpölgő tükörök, összezuzott fűgőlámpák adják meg sok helyen a május elsejének karakterét...

Holnap a munkások ünnepe és manapság már főleg ez adja meg a májusi nap jelentőségét. A munka ünnepe avatták. Csöndesek a műhelyek, kiürülnek a gyárak, magállanak a sajtó kerekai is, hogy pihenőt adjanak az ünneplőknek s a lapok közös megállapodás szerint holnap nem jelennek meg.

— Személyi hír. Botka Béla főispán visszerkezett Nagyescerekre.

— Miniszteri érettségi biztosok. A m. kir. vallás- és közoktatási miniszter a nagyescerek felső kereskedelmi iskolánál dr. Ferenczy Zoltán egyetemi könyvtári igazgatót, a pancsovai felső kereskedelmi iskolánál pedig dr. Wolff Nándor vallás- és közoktatási miniszteri segédtitkárt bízta meg az 1908. évi érettségi vizsgálatok vezetésével miniszteri biztosokként.

— Házasság. Folkusházy Sándor, kir. törvényszéki jegyző ma délután kötött házasságot Szabó Margittal, néhai Szabó Lajos árvaszéki ülnök bájós leányával. A házasságkötésnél tanúként Bronis Ernő kir. járásbíró és Strosz Béla vár. főjegyző szerepeltek. Az anyakönyvvezető előtt kötött frigyvet az ág. evang. templomban szentelték be.

Friedmann Bernát rudnai bérlő leánya, Ernesztin, tegnap esküdt meg Rudnagypusztán Pili Herman kanaki bérlővel. Az egyházi szertartást dr. Klein Mór nagyescerek főrabbi végezte, aki szép beszédet intézett az ifjú párhoz.

— Torontá vármegye szabályrendelete a tüdővészről. A tüdővészellenes egyesület múlt hó 20-án megtartott közgyűlésén többek közt azt a határozatot hozta, hogy megkeresi a vármegyét, hogy olyan szabályrendeletet alkosson, mely a tüdővész leküzdésére irányuló mozgalmat elősegítse. Ugyanezen közgyűlés dr. Vinczehid Ernő vármegyei főjegyzőt kérte fel a szabályrendelet tervezetének kidolgozására. Dr. Vinczehid készséggel vállalkozott erre s alapos tanulmányozás után elkészítette a szabályrendelet tervezetét s azt meg is küldötte hozzászólás végett a közgyűlés által e célra kiküldött bizottság tagjainak, valamint más az ügy iránt érdeklődő szakférfiaknak, azzal, hogy a szabályrendelet tervezetére megjegyzéseiket hozzá juttassák. Miután a felhívásnak a felkértek megfelleltek, dr. Vinczehid Ernő a beérkezett válaszok áttanulmányozása után a szűkebb bizottságot szombatra a hivatalába meghívta s így jövő szombaton a szabályrendeletet alaposan meg fogják vitatni s ezután a vármegyei törvényhatóságnak jóváhagyás végett beterjeszteni. Az életbevágó ügy részleteiről alkalmilag bővebbet fogunk hozni.

— Bimbóhullás. Waltrich János nagybecskeréki felső kereskedelmi és polgári iskolai tanárt súlyos csapás érte. Kis fia, Janika egy éves korában tegnap meghalt. Elhunytáról a következő gyászjelentést adták ki:

Waltrich János és neje szül. Kiss Margit úgy sajtát, valamint nagyanyjuk, szül. Gergely Jánosné, nagyanyjuk, Gergely Erzsébet nevében fájdalomtól magtört szívvel jelentik angyaljóságu, imádtott gyermeküknek Janikának folyó évi április hó 29-én éjjel fél 12 órakor hosszas szenvedés után, életének 12-ik hónapjában történt gyászos elhunytát. A drága halott hült teteme folyó évi május hó 1-én délután 3 órakor fog a gyászházban (Korona-utca 15. sz.) a róm. kath. vallás szertartásai szerint beszenteltetni és onnan a helybeli róm. kath. temetőben örök nyugalomra helyezni. Az engesztelő szent miséldozat a drága halott lelki üdvéért f. évi május hó 2-án reggel 7 órakor a róm. kath. templomban fog az Urnak bemutatni Nagyescerekre, 1908. évi április hó 30-án. Áldás és béke lengjen drága halottunk felett!

— Új hajóállomás Rudofsgnád. Torontá vármegye vízi forgalmára jelentős aktus folyt le tegnap Rudofsgnád. Tegnap nyitották meg ugyanis a Rudofsgnád lésített új hajóállomást s a kiküldött bizottság ez alkalommal vizsgálta meg az állomást, a rakodópartot, a berendezéseket s azokat a vármegye és a hajózási főfelügyelőség nevében a forgalomnak átadta. A bizottságban részt vettek: Torontá vármegye részéről Rigó István tb. főjegyző, a vasuti és hajózási főfelügyelőség részéről Hadasy Emil kir. tanácsos, az államépítészeti hivatal részéről Fuchs István kir. főmérnök, a szegedi folyam mérnöki hivatal részéről Adámffy János kir. mérnök, a titeli révkapitányság részéről Cséfalvai Titusz, Rudofsgnád község képviselőjében pedig Ferch Rezső jegyző és Teszling Domokos községi bíró. A bizottság úgy az állomást, mint a rakodó partot és ennek berendezését rendben találta s az állomást nyomban megnyitotta, úgy hogy a délután fél 4 órakor érkező hajó már kikötött az új állomáson s utasokat és árut vett föl. A megnyitási aktuson a bizottság tagjain kívül nagy közönség vett részt, amely zajos éljenzéssel fogadta az első kikötő hajót. Az új hajóállomással Rudofsgnád és környéke fontos forgalmi jelentőségre tesz szert.

— Tarras község kikötője. A m. kir. földmívelési miniszter Tarras torontá vármegyei községnek a szabadszűz és rakodóhely kijelölése és használata tárgyában alkotott szabályzatát jóváhagyta.

— Tanítógyűlés. A Délmagyarországi tanítóegyesület békési főkegyele folyó évi május hó 14-én tartja Kanak községben tavaszi rendes gyűlését. Tárgysorozat: Istentisztelet után 9 órakor választmányi ülés. 1. Gyakorlati mintatanítás phonomimikai módszerrel. Tartja Kaip Mátyás, várospusztai tanító. 2. Közgyűlés megnyitása. A múlt gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése. A napirend megállapítása. Jegyzőkönyvhitelesítő, lapudóitók és számvizsgálók kijelölése. 3. Új tagok felvétele. 4. A néptanítók szociális teendői, felolvasás. Tartja Doppler Gyula ólecci áll. isk. igazgató-tanító. 5. Szolgálati pragmatikák, értekezés. Tartja Mihályfi József, zichyfalvi áll. isk. igazgató-tanító. 6. Mintatanítás bírálat. (Zárt ülés.) 7. Pénztáros, könyvtáros és számvizsgálók jelentése. 8. Indítványok.

— Vízi ünnepély a Bégán. A nagyescerek római kath. egyházi ének- és zenegyűlése a „Regatta” és a „Siral” evésze-egyesület szives közreműködésével május 16-án, szombaton este fél 8 órakor Nepomuki Szent János, miót Nagyescerek város védőszentjének ünnepén a Bégán vízi ünnepélyt s utána a kaszinó összes termeiben táncal egybekötött kabaret-estélyt rendez sajtát pénztára javára. Az ünnepély programja a következő: 1. Szombaton délután 5-6 óráig toronyzene. 2. Fél 8 órakor három mozsárlövés jelű kezdetét a lampionos felvonulásnak, amely indul a róm. kath. hitközségi épületből a Hunyady-utca az Erzsébet hídhöz (nagyhid). 3. Megérkezés után dereglyékre száll az ének- és zenekar, a Bégán levonul a kishidig. Indulás előtt a Himnusz éneklésére. 4. Az egész vízi ut alatt a hajókról tűzijáték és zene szórakoztatja a közönséget. 5. A kishidnál az énekar előadja „Mi lenne dalok nélkül?” Mendelsohn B.-től c. kart. 6. Utána a vizit folytatása a Dunagőzhajózási Társulat ügynökei.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap regeli 6 1/2 ó-tól kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 1/2 óráig délután; ugyanazon napokon este 5-től 7-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délben gőzfürdő. A kád-fürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad. A Torontá vármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva mindennap d. u. 5 órától este 10 óráig, vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 órától este 10 óráig. A városi főgimnázium szertárai nyitva minden vasárnap délelőtt 11 órától 12-ig. Május 4. Megyei áll. vál. ülése. Május 6. Számonkérő tisztizték. Május 6. A jegyző-egylet közgyűlése. Május 7. Jegyzői nyugdíj vál. ülése. Május 7. Tavaszi közgyűlés. Május 11. Közíg. biz. ülése.

Május 1.

Bűbáj fönt és alant és mindenütt. A lét öröme, a jelen ünnepe a derűben, mely a hetedik szférából lesugároz a buta kis prűcsőkre, mely odújának szélén örül a meleg ragyogásnak. Fönt minden kék, az örök vágyakozás színe, melyet belénk oltott a kék láthatár (mi lehet azon túl?), lent minden zöld, a remény színe. S a mi szín közbeesik felhők rózsás peremén, erdők tisztásán, azok csak kadenciái ennek a két főmotívumnak, melyek együtt a május nagy hallelujának az áriáját adják.

NARTEN-FÉLE BIOSCOP

MINDEN MÁSODIK NAP TELJESEN ÚJ MŰSOR.

F. ÉVI MÁJUS HÓ 2-AN, SZOMBATON

HELYÁRAK: Páholy (5 személyre) 5 K. 30 fillér. — A délutáni 6 órai előadás Számos látogatásért esedezik

ÓRAKOR

II. hely 60 fillér csak a félárak magánmérnök,

János nagy-
lgári iskolai
a nika egy
táról a kö-

Kiss Margit
ül. Gergely
et nevében
egyalóságú,
k folyó évi
sszasz szen-
ban történt
hült teteme
akor fog a
róm. kath.
és onnan
ök nyugá-
misesáldo-
május hó
mplomban
erek, 1908.
zjen drága

Torontál-
us folyt le
tták meg
hajóallo-
lkalommal
partot, a
és a hajó-
omnak át-
rontálvár-
egyző, a
Hadzszy
ti hivatal
a szegedi
fy János
réséről
ég képví-
és Tesz-
g úgy az
ek beren-
nyomban
4 órákor
on s uta-
aktuson
ség vett
az első
dolfsgnád
sz szert.
ír. föld-
község-
ölése és
tát jóvá-

gi tanító-
május hó
rendes
9 óra-
tanítás
Mátyás,
tása. A
és hite-
könyv-
kijelöl-
tők szor-
ppler
Szol-
hályfi
tító. 6
ztáros,
Judít-

becske-
gyűlet a
szives
on este
Nagy-
pén a
összes
estélyt
napély
léltán
három
lvonu-
gi épít-
(nagy-
áll az
shidj-
kar. 4.
ték és
bidnál
ktl?
vizut
gynök-

ségig s ott elénekli a „Szózat“-ot. 7. Az ügyök-
sénél partraszállás és lampionos gyalog felvonu-
lás az aradáci-uton a kaszinóba. 8. Kabaret-
estély a kaszinó nagytermében. 9. Utána tánc.
Belépődíj: Személyjegy 2 korona, családjegy 5
korona. Jegyek előre válthatók: Mangold Lipót,
Almásy és Szepessy, Schneider János könyv-
kereskedő cégeknek és Fendler József kereskedő
üzletében.

— Szabálytalanságok a gör. kel. szerb hit-
községnél. A nagybecskerei gör. kel. szerb hit-
községnél történt szabálytalanság ügyében dr.
Létics György gör. kel. szerb püspöktől ki-
rendelt bizottság még mindig folytatja a vizsgál-
latot és csak néhány nap múlva fog befejeződni.
Mindenesetre megnyugtató, hogy Bogdán Márk,
a gör. kel. szerb egyházmegye közigazgatási vá-
lasztmányának alelnöke és dr. Putnik Száva
egyházmegyei ügyész személyében a püspök oly
férfiakat küldött ki az ügy földérésére, akiknek
egyénisége, társadalmi és az egyházmegyében
elfoglalt előkelő hivatalos állása elegendő ga-
ranciát nyújt aziránt, hogy az elkövetett bűnös
manipulációk megérdemelt megtorlást nyerjenek.
Bogdán Márk és dr. Putnik Száva tegnap a maguk
részéről még Wesselinovits Milivoj nagy-
kikindai könyvelőt hívták meg szakértőként a
bizottságba. Ami pedig a szerb takarékpénztár
ügyét illeti, amely tudvalevőleg a hitközségi
szabálytalanságok folytán került felszínre, annak
tisztázásán jelenleg Zomborski Izidor, a
zágrábi szerb bank cégvezetője fáradozik. Szom-
bat délutánra pedig a takarékpénztár hitelezői-
nek egy gyűlése van kitűzve, amelyen az összes
főhitelezők, köztük Karámta István, a
zágrábi szerb bank budapesti fióküzletének igaz-
gatója is részt fog venni. Az ülésen a takaré-
pénztárral szemben követendő egyöntetű eljárást
fogják megállapítani és a takarékpénztárnak való-
szintleg hosszabb moratoriumot fognak nyújtani.
A takarékpénztár pénztárosa, aki ellen a bűnvádi
feljelentést már megtették, tudvalevőleg eltűnt
Becskerekéről s hollétét eddig nem tudták kideríteni.

— Gyermeknap adományok. A Gyermek-
védő Liga javára újabban a következő adomá-
nyok folytak be: Engel Laura gyűjtése 21 korona,
Menczer Lipótné és özv. Chorin Zaigmondné
2—2 korona, Gyertyámos község gyűjtése 2
korona 82 fillér, dr. Orbán-Szauer gyűjtése (Gra-
bác) 16 korona 96 fillér, Szilágyi Rózsika gyűj-
tése 7 korona, Seprős Valter 1 korona.

— Bűnesetek statisztikája. A nagybecskerek
városi csendőrség a folyó év január, február és
március hónapban végzett tevékenységéről a kö-
vetkező statisztikát adja ki: A lefolyt negyed-
évben Nagybecskereken előfordult és kiderített:
Hatóságok s hatósági közegek elleni erőszak 1,
magánosok elleni erőszak 1, pénzhamisítás 2,
szemérem elleni bűntettek és vétségek 1, rágál-
mazás és becsületsértés 9, ember élete elleni
bűntettek és vétségek 3, párviadal 3, testisértés
12, személyes szabadság megsértése magán-
személy által 1, magánlak megsértése magán-
személy által 1, lopás 22, rablás és zsarolás 1,
sikkasztás, zártörés és hűtlen kezelés 2, jogtalan
elsajátítás 1, orgazdaság és bűnpártolás 2, csa-
lás 2, más vagyonának megrongálása 1, kir. járás-
bírótság hatáskörébe utalt kihágások 14 és közigaz-
gatás hatáskörébe utalt kihágások 292.

Színház, irodalom.

* Nincs elvámolni valója? Ha arra a hálát-
lan feladatra akarnánk vállalkozni, hogy tükröt
tartunk a mai társadalom elé s komolyan kér-
dezzük meg a színházlátogató közönségtől, vajjon
hol van annak a határa, amit tisztességes család-
anyak és feleségek a színházban megnézhetnek,
akkor komolyan rá kellene mutatnunk arra, hogy
ehhez a határhoz immár elérkeztünk s az illeté-
kes tényezőknél áll már most ennek a járvány-
nak a tovatartását megakadályozni. Csakhogy
erre a feladatra nem vállalkozunk, mert szemben
találjuk magunkat az egész nagybecskerei kö-
zönséggel. Meg kell ugyanis állapítanunk, hogy
az ideai évadban tegnap este telt meg legjobban
a színház, úgyhogy még a zenekart is ki kellett
írítani, sőt még a nézőtérben is állítottak fel pót-

székeket, legnagyobb rémületére azoknak, akik
egy esetleges pánikra is gondolnak. Egyszóval az
egész évadban a Hennequin darabja vonzotta a
legnagyobb és legelőkelőbb közönséget, újból be-
igazolván Alexander Bernátnak minapi véleményét,
hogy „az erotikum hajhászása, az inycsiklandozás
már nem is divat, de valóságos járvány”. A krónikás
tehát megállapíthatja ezek után, hogy a zsúfolt ház
kittünően mulatott s viharos derűtlenséggel kísérte
mindazokat a vaskos mondásokat, amelyekért
bármelyik háziasszony ajtót mutatva a merész
társalgónak. Polgárok nagy ambícióval játszották
a darabot s Breznay Anna, Dulich Mariska,
Gózon Gyula, Csolnaky Gyula, Gózon
Béla, Kabos Gyula, Solymossy Sándor,
Anday Károly, Telekán Valér, Haraszi
Vilma, Cs. Cyurcsek Giza jobb ügyhöz
mélto, pompás összejátékot nyújtottak. —r.

* A színdíj bizottság ülése. Torontálvármegye
színdíj bizottsága ma délelben Botka Béla
főispán elnöklésével ülést tartott. Jelen voltak:
dr. Vincze Erő, dr. Kiss János, Weisz Izidor,
dr. Pollák Győző, dr. Brájjer Lajos b. tagok és
Zitkovszky Béla főispáni titkár, mint jegyzőkönyv-
vezető. A bizottság egy olasz operatársulatnak
kiadta a színházat május 4-től azzal, hogy ezen
idő alatt a Budapesti Caberet-színház, mely előbb
jelentkezett, két estén (4., 5.) előadásokat tarthat.
Az ideai tavaszi évadra vonatkozólag a bizottság
kifogásolta, hogy az igazgató csak egyetlen egy
eredeti magyar darabot hozott színre. Az igaz-
gató felszólítandó, hogy ezentul terjessze be a
heti műsort. Ezzel az ülés véget ért.

* Szabolcska Mihály az Akadémiában. A
Magyar Tudományos Akadémia első osztálya teg-
nap Szabolcska Mihályt, hírneves postánkat,
20 szavazattal 9 ellenében, levelező tagnak
jelölte.

* A „Budapesti kabaret” vendéglátója. A
főváros legnépszerűbb és legmodernebb művész-
gárdája vendégszerpel május hó 5-én és 6-án
városunkban, a városi színházban. Az ismertevű
és kiváló magyar író: Nagy Endre vezetése
alatt álló „Budapesti kabaret” (Bonbonière), fő-
városi nagysikerű szeszójának befejezése után a
nagyobb vidéki városokba körutra indult és en-
nek során ejti utba két estére városunkat, mely-
nek közönsége bizonyára a legnagyobb érdeklő-
déssel fogja kísérni a két estére terjedő érdekes
vendéglátót. A kabaret-művészet megteremtője,
a Magyar kabaret példátlanul népszerűvé lett
megalapítója, Nagy Endre maga vezeti társulatát,
nemcsak mint az esték konferancier je, hanem
mint szereplője is a legkiválóbb írók és kompo-
nisták műveiből összeállított műsornak, melyen
egy sereg bohózat, színpadi tréfa és kabaret-
szám szerepel. A két est műsora természetesen
különböző, de mindkét est műsora az ideai egész
budapesti szezon legnagyobb sikert aratott szá-
maiból van összeállítva. Az első estén, május
5-én husz pompás kabaret-számon, A szerkesztő
ur cikket ír, a Népszínmű-paródia, A szövetkezet
című bohózatokon, az Egy válópör története
című négy képből álló színházi paródián kívül
nyolc színpadi tréfa szerepel a műsoron. Ez
aktuális és politikai vonatkozású, kacagtató
produkciók: Vajda az Abbaziában, a Wekerle
mondta, A koalíciós oroszlanck, Kossuth Ferenc
komornyikja, A Lipótrend, A nemzeti színház
udvarán, A kávéházi ember és a Monna Vanna.
A második estén, május 6-án husz más kabaret-
számon kívül előadásra kerül ismét négy bohó-
zat: A remekírók, A közös konyha, A pubikát
fényképezik és a Mozidráma. A nyolc színpadi
tréfa között van A vajda az Abbaziában új soro-
zata, A lipótvárosi zsúr, A feminista, A francia
chansonier stb. Nagy Endrén kívül fellépnek a
műsoron: Ferenczy Károly, Huszár Károly,
Sajó Géza, Balogh Bőske, Kepf Jolán, Szécsy
Magda, Szász Ilona, Mahr Nándor, Kóváry Gyula
Fábián Kornélia. Jegyek kaphatók Mangold L.
könyvkereskedésében és a színházi pénztárnál.

Lapunk legközelebbi száma a
május elseji munkaszünet miatt
szombaton a rendes időben jelenik
meg.

TAVIRATOK.

Országgyűlés.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, április 30. (A „Torontál”
eredeti távirata.) A képviselőház mai ülését
legnagyobb részben a bizottsági választások
foglalták le.

Az ülésen Justh Gyula elnökölt,
aki bejelentette, hogy Hencz Károly le-
mondott jegyzői tisztségéről. A Ház ezt
tudomásul veszi.

Ezután következett a különböző bi-
zottságok tagjainak megválasztása, ami jó
nagy időt vett igénybe.

A választások után Maniu Gyula
nemzetiségi képviselő indokolta meg az
elnökség ellen benyújtott bizalmatlansági
indítványát Indítványát az elnökség pártos-
kodásával indokolja.

Kossuth Ferenc kereskedelmi mi-
niszter kelt a védelmére az elnökségnek
s azt mondja, hogy az elnökség mindig
pártatlanul járt el s nem gáncs, hanem
elismerés illeti.

A miniszter indítványára a Ház ki-
mondja, hogy nem tüzi napirendre Maniu
indítványát.

Bozóky Árpád az alelnökök fizetésé-
nek megszüntetését indítványozza.

Itt is Kossuth Ferenc kereskedelmi
miniszter szólalt föl s Bozóky indítványá-
nak mellőzését javasolja.

A Ház így is határoz.
Az ülés folyik.

Közös minisztertanács.

Budapest, április 30. (A „Torontál”
eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik,
ma délelőtt Aehrenthal báró külügy-
miniszter elnöklésével közös miniszter-
tanács volt, amelyen részt vettek We-
kerle és Beck miniszterelnökök, a
közös miniszterek, Koritowsky gróf
osztrák pénzügyminiszter, Popovics és
Szterényi államtitkárok. A tanácsko-
záson a közös költségvetéssel foglalkoztak.

A Polónyi—Lengyel-pör.

Budapest, április 30. (A „Torontál”
eredeti táv.) A Polónyi—Lengyel-pörben
a tegnapi délutáni tárgyalás nevezetessége
Sándor Pál vallomása volt, ki súlyosan
terhelő vallomást tett Polónyira nézve.
Ma délelőtt a Gschwindt-féle szeszgyár ki-
telepítésének ügye került sorra. Kihallgat-
ták ebben az ügyben dr. Gschwindt
Györgyöt, a gyár egyik tulajdonosát.
Gschwindt azt vallotta, hogy ők a gyár
kitelepítésének ügyénél Polónyiban nem a
befolyásos városatyát keresték, hanem a
jó ügyvédet. A tárgyalás folyik.

A dánosi bűnpör.

Budapest, április 30. („A Torontál”
eredeti távirata.) A rablógyilkos dánosi ci-
gányok bűnpörét ma is folytatták. A ma
kihallgatott tanuk között különösen egy
tanunak vallomása fontos. Ez a tanu azt
mondja ugyanis, hogy a rablógyilkos cigá-
nyok órát akartak neki eladni s a meggyilkolt
korcsmáros órájában fölismeri az eladásra
kinált órát. A bűnpör tárgyalása lassan
folyik s előreláthatólag eltart még vagy
két hétig.

TÖRÖKÖR A BUZATÉREN

II. hely 60 fillér, III. hely
csak a félárakat fizetik.
magánmérnök, Budapest.

NAGY MEGNYITÓ ELŐADÁS

keretében mutatkozik be a hírneves NARTEN-FÉLE BIOSCOP, a legtökéletesebb vállalat,
amelyet eddig a kinematográfia terén alkotni képesek voltak.

Határidő-üzlet.
Budapest, április 30. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (májusra 1908.)	23.04
Buza (októberre 1908.)	19.72
Rozs (októberre 1908.)	17.10
Zab (májusra 1908.)	13.14
Zab (okt. 1908.)	13.20
Tengeri (júliusra)	12.96
Tengeri (májusra)	12.96

Nyilttér.

(E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget, a szerk.)

SARG-féle **60**
KALODONT
LECJOBB
Filles **FOG-CRÈME**

Rohitschi „Styria-forrás“
Gyógyhatású víz: gyomordaganat és görcsök, Bright féle veselob, torok- és gégehurut, gyomor- és bélkatarus, húgysav- és hólyagbántalmak, székrekedés és májbajok ellen.

Kitűnő gyógyszer! Orvosiilag ajánlva!
Magyarországi főraktár:
Hoffman József Budapest, Báthory-utca 8

3895/1907. sz. Antalfalvai járás főszolgabirójától.

Pályázati hirdetés.

Lajosfalva községben üresedésbe jött községi segédjegyzői és községi irtók-végrehajtói állásra pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, kik ezen állásokat elnyerni óhajtják, hogy minősítésüket és eddigi szolgálatukat igazolva, pályázati kérvényüket f. évi május hó 15-ig hozzám nyújtsák be.

A segédjegyző fizetése 1000 kor. és 100 kor. utiátalány; az irtók-végrehajtó fizetése 720 kor. és 40 kor. utiátalány.

A választást a kérvények beérkezése után fogom kitűzni.

Antalfalván, 1908. évi április hó 23.

Zsiross,
főszolgabíró.

REITER
fény-, lég-, és
napfürdő-intézet
VERSECEN
a modern gyógyászat legmagasabb
fokán áll.

421-5.1
Prospektus ingyen! Prospektus ingyen!

Elegáns, külön bejáratu, egy-
másba nyíló, egy udvari és egy
utcai butorozott szobából álló

garçonlakás kiadó
Menczer Lipót
házában Melencei-utca 289/7. sz.

(406-x.2)

Hirdetmény.

Az „Ujszentiváni tej- és más élelmi cikkeket értékesítő szövetkezet“ felszámolás alatt bejegyzett cég felszámoló-bizottsága közhírré teszi, hogy a szövetkezet felszámolása a nagyikikindai kir. törvényszék 4686/1908. polg. sz. a. kelt végzésével bejegyeztetett.

Felhivatnak mindazok, kiknek a szövetkezet ellen követeléseik vannak, hogy igényeiket ezen hirdetés harmadszori közzétételétől számított hat hónap alatt okvetlenül bejelentsék, mert ellenkező esetben követeléseik figyelembe vételét nem fogják.

A szövetkezet teljesen jókarban levő, lakóháznak is alkalmas épülete f. évi május hó 17-én d. u. 4 órakor nyilvános árverésen eladatik.

Eladó továbbá a teljesen jókarban levő Pfanhauser-féle Alfa-Seperator fölözögép (turbin hajtással) az összes felszerelésekkel együtt.

Ujszentiván, 1908. évi április hó 29.

422-3.1

A felszámoló bizottság.

Valódi brünni szövetek

• az 1908. évi tavaszi és nyári időnyre. •

Egy szelvény 3-10 m. hosszú teljes férőruhához (kabát, nadrág és mellény) elegendő, csak	1 szelvény 7 korona
	1 szelvény 10 korona
	1 szelvény 12 korona
	1 szelvény 15 korona
	1 szelvény 17 korona
	1 szelvény 18 korona
	1 szelvény 20 korona

Egy szelvényt feltele szalonruhához 20.- K.-ért, szintúgy felöltözöket, turisztalókat, selyemkangarnt stb. stb. gyári áron küld a mint meg-bizható és szolid cég mindenütt ismert posztó-gyári raktár

SIEGEL-IMHOF Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.

Az előnyök, a melyeket a magánvevő élvez, ha szövetségsglélti közvetlen Siegel-Imhof cég-nél, a gyári piacon rendel meg, igen jelentékenyek. Szabott, legelősbő árak. Úriási választék. Alkalmi, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen irris árban.

226-40.18

A ki szép akar lenni,
használja egyedül a Hajós-féle
aradi ibolya-crémet,

mert a világ minden részéből jövő hálairatok legjobban bizonyítják, hogy
ennél jobb szépitőszert nem létezik.
Szeplő, májfolt, bibires, bőrvörösséget és mindennemű arcisztatlanságot — varázsszerű gyorsan eltüntet. —

== Egy tégely ára 1 korona. ==
Vigyázat! Csakis Hajós-féle aradi készítményeket tessék kérni és vásárolni.

Kapható a készítőnél:

HAJÓS ÁRPÁD gyógyszerárában, ARAD.
Főraktár: Nagybecskereken,
MELKUH DEZSŐ drogeriájában.
Továbbá minden gyógyszerárában, illatszert-üzlet és drogeriában.
324-20.11)

Grand Hotel
HUNGARIA
— Elsőrangú szálloda —
közvetlen a tengerparton.

RIMINI-BEN.

Fürdőévad május—október.

Klimatikus gyógyhely, közvetlen a szabad tenger partján. Gyönyörű pihenőhely lábbadozók, nyugalmat keresők és neurastenikusok számára. Pensió rendszer magánosok és családok részére.

Kitűnő magyar és francia konyha. Jó ellátás és pontos kiszolgálás.

— Prospektussal szívesen szolgál: —

ACZÉL ARTHUR tulajdonos

Magyar levelezés.

Magyarul beszélő portás minden ér. vonatnál. Októbertől—májusig ROMA Hotel Imperial.

Nyomdász-tanuló

jó családból

azonnal felvétetik.

ALMÁSY ÉS SZEPESSEY

könyv-, zenemű- és papirkereskedése NAGYBECSKEREK.

Telefon 22.

Telefon 22.

Ajánlunk antiquarice, de teljesen új állapotban:

Gracza: „A magyar szabadságharc története“, 5 kötet, diszkiadás, 70 korona helyett 55 korona.
Jókai Mór összes művei, milleniumi diszkiadás, 100 kötet, 500 korona helyett 350 korona.
Szalay-Baróti: „A magyar nemzet története“, diszkiadás, 4 kötet, 60 korona helyett 48 korona.
Kisfaludy Sándor munkái, diszkiadás, 8 kötet, 30 korona helyett 24 korona.
Vörösmarty összes művei, 6 kötet, 24 korona helyett 15 korona.
Vörösmarty lírai költeményei, 3 korona helyett 1 korona 80 fillér.
Deák Ferencz: „Levelek“, 10 korona 40 helyett 8 korona.
„Gondolatok“ 11 korona 20 fillér helyett 9 korona.
Tóth Kálmán összes költeményei 2 kötetben, 16 korona helyett 12 korona.
Magyar Regényírók képes kiadása diszkiadásban, kötetenként 5 korona helyett 3 korona.

AZ „IDEÁL“ IRÓGÉP

torontálmegyei vezérképviselősege.

229-x.16